

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАЄВА)

30 вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Зовнішня політика країн Західної Європи ”

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 29 – Міжнародні відносини

Спеціальність 291 - Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Освітньо-професійна програма: Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

ОНУ
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Західної Європи». Одеса: ОНУ, 2024. 14 с.

Розробники: **Грабіна Ганна Вікторівна, к. політ. н., доц. кафедри міжнародних відносин;**
Романова Ольга Володимирівна, к. політ. н., доц. кафедри міжнародних відносин
(вказати прізвища, наукові ступені, вчені звання та посади розробників).

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол № 1 від. "29" серпня 2024 р.
Завідувач кафедри О. Б. (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Погоджено із гарантом ОПН Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Ю. М. (Юлія МАЙСТРЕНКО)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету міжнародних відносин,
політології та соціології
Протокол № 1 від. "30" серпня 2024 р.
Голова НМК О. Х. (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол №   від. "   "   20   р.
Завідувач кафедри   (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол №   від. "   "   20   р.
Завідувач кафедри   (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>29 Міжнародні відносини</u> Спеціальність <u>291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</u> Рівень вищої освіти: <i>Перший (бакалаврський)</i>	<i>Обов'язкова / Дисципліна вільного вибору</i>	
		<i>Обов'язкова</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	-й
		<i>Семестр</i>	
		8-й	-й
		<i>Лекції</i>	
		18 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		12 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
60 год.	год.		
Форма підсумкового контролю: <i>Залік</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – дати загальне та цілісне знання про основні напрямки зовнішньої політики західноєвропейських держав після завершення Другої світової війни, механізми вироблення й прийняття зовнішньої політики Великої Британії, Франції, Німеччини та Італії, трансформацію зовнішньої політики західноєвропейських держав за умов нових викликів і загроз європейській безпеці на сучасному етапі.

Завдання:

1. Визначити основні напрямки зовнішньої політики західноєвропейських держав у біполярний та постбіполярний періоди;
2. Дати порівняльний аналіз зовнішньополітичних підходів Великої Британії, Франції, Німеччини та Італії щодо появи нових викликів і загроз європейській безпеці;
3. Аналізувати умови трансформації зовнішньої політики західноєвропейських держав у постбіполярний період ;
4. Визначити концептуальне оформлення зовнішньої політики західноєвропейських держав у біполярний та постбіполярний періоди;

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

-здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя (ЗК02);

-знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК04);

-здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК06);

-здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК11);

-здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень(СК04).

Очікувані результати навчання. Згідно з вимогами навчальної дисципліни після засвоєння матеріалу здобувачі повинні:

-знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень(РН04);

-знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях (РН06);

-вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору (РН13).

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Зовнішня політика західноєвропейських держав у біполярний період.

Тема 1. Основні напрямки зовнішньої політики Великої Британії у біполярний період.

Зовнішньополітична діяльність лейбористського уряду К. Етлі. Міжнародні проблеми 50-х - першої половини 60-х років і зовнішня політика урядів консерваторів. Велика Британія і європейські проблеми другої половини 60-х - першої половини 70-х років. Зовнішня політика уряду М.Тетчер.

Тема 2. Зовнішня політика ФРН у біполярний період.

Зовнішньополітична діяльність урядів ХДС/ХСС - ВДП у 1949-1966 рр. Основні напрямки зовнішньої політики уряду «великої коаліції» -ХДС/ХСС – СДПН. Зовнішня політика ФРН у 1969 - 1982 рр. Основні напрямки зовнішньополітичної діяльності консерваторів у 1982- 1990 рр. Вирішення «німецького питання».

Тема 3. Зовнішня політика Франції у біполярний період.

Зовнішня політика IV Республіки. Зовнішня політика V Республіки у 1960-і - 1970-і рр. Зовнішньополітичні підходи президента Ф.Міттерана у 1980-і рр. Зовнішньополітична стратегія Франції щодо формування «європейської ідентичності» у сфері зовнішньої політики, безпеки та оборони.

Тема 4. Зовнішня політика Італії у біполярний період.

Основні напрямки зовнішньої політики Італії у другій половині 1940-х рр. Зовнішня політика Італії у 1950-і -1960-і роки. Міжнародна розрядка і зовнішня політика Італії у 1970-і роки. Зовнішня політика Італії у 1980-і роки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Зовнішня політика західноєвропейських держав у постбіполярний та сучасний періоди.

Тема 5. Основні напрямки зовнішньої політики Великої Британії у постбіполярний період та на сучасному етапі.

Велика Британія і міжнародні відносини у 1990-і роки. Механізм вироблення й прийняття зовнішньої політики Великої Британії на сучасному етапі. Основні напрямки зовнішньої політики коаліційного уряду Консервативної та Ліберально-демократичної партії Великої Британії. Зовнішня політика уряду Б. Джонсона.

Тема 6. Зовнішня політика ФРН у постбіполярний період та на сучасному етапі.

Основні напрямки зовнішньополітичної діяльності консерваторів у 1990-і рр. Об'єднана Німеччина і формування нової системи міжнародних відносин. Зовнішня політика ФРН за часів 16 річного канцлерства А. Меркель. Механізм вироблення, прийняття і реалізація зовнішньої політики ФРН на сучасному етапі.

Тема 7. Зовнішня політика Франції у постбіполярний період та на сучасному етапі.

Основні напрямки зовнішньої політики Франції у 1990-і роки – на початку XXI ст. Механізм вироблення, прийняття і реалізації зовнішньої політики Франції на сучасному етапі.

Зовнішньополітичні погляди президента Ф.Олланда і політика Франції. Зовнішньополітичний курс Е. Макрона за першої та другої каденції.

Тема 8. Зовнішня політика Італії у постбіполярний період та на сучасному етапі.

Основні напрямки зовнішньої політики Італії у 1990-і роки – на початку XXI ст. Зовнішня політика Італії за часів прем'єрства Маріо Драгі. Механізм вироблення, прийняття і реалізації зовнішньої політики Італії на сучасному етапі.

Тема 9. Фахове дискусійне обговорення змін у зовнішній політиці держав після 24 лютого 2022 року (Німеччина, Франція, Велика Британія, Італія), з посиланням на іноземні першоджерела. Презентація нових ідей (пропозицій) щодо врегулювання двосторонніх та багатосторонніх відносин.

Підготовка та презентація доповідей здобувачів з питань змін у зовнішній політиці провідних країн Західної Європи. Дискусійне обговорення представлених робіт. Пропозиції здобувачів щодо вирішення питань з врегулювання кризових ситуацій у двосторонніх та багатосторонніх відносинах між країнами Західної Європи та України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Л	П	Лаб	Ср	л		с/п	лаб	ср		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Зовнішня політика західноєвропейських держав у біполярний період.												
Тема 1. Основні напрямки зовнішньої політики Великої Британії у біполярний період.	9	2	-	-	7							
Тема 2. Зовнішня політика ФРН у біполярний період.	9	2	-	-	7							
Тема 3. Зовнішня політика Франції у біполярний період.	9	2	-	-	7							
Тема 4. Зовнішня політика Італії у біполярний період.	9	2	-	-	7							
Разом за змістовим модулем 1	36	8	-	-	28							
Змістовий модуль 2. Зовнішня політика західноєвропейських держав у постбіполярний період.												
Тема 5. Основні напрямки зовнішньої політики Великої Британії у постбіполярний період та на сучасному етапі.	15	4	4	-	7							

Тема 6. Зовнішня політика ФРН у постбіполярний період та на сучасному етапі.	11	2	2	-	7							
Тема 7. Зовнішня політика Франції у постбіполярний період та на сучасному етапі.	11	2	2	-	7							
Тема 8. Зовнішня політика Італії у постбіполярний період та на сучасному етапі.	11	2	2	-	7							
Тема 9. Фахове дискусійне обговорення змін у зовнішній політиці держав після 24 лютого 2022 року (Німеччина, Франція, Велика Британія, Італія), з посиланням на іноземні першоджерела. Презентація нових ідей (пропозицій) щодо врегулювання двосторонніх та багатосторонніх відносин.	6		2		4							
Разом за змістовим модулем 2	54	10	12	-	32							
Усього годин	90	18	12		60							

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зовнішньополітичні інтереси Великої Британії наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст. 1. Основні результати зовнішньої політики уряду М.Тетчер. 2. Зовнішньополітичні погляди Джона Мейджора. 3. Особливості зовнішньої політики Т.Блера. 4. Місце та роль Великої Британії у НАТО.	2
2	Зовнішня політика Великої Британії на сучасному етапі. 1. Зовнішня політика уряду Д. Кемерона. Питання Brexit. 2. Зовнішньополітична стратегія Б. Джонсона. 3. Відносини Великої Британії та України на сучасному етапі.	2

3	Зовнішня політика ФРН наприкінці ХХ - початку ХХІ ст.. 1. Канцлерство Г.Коля та його зовнішня політика. 2. Основні кроки у зовнішній політиці канцлера Г. Шредера. 3. Зовнішньополітична діяльність уряду А.Меркель. Взаємовідносини ФРН з Китаєм, Туреччиною та росією. 4. Особливості зовнішньої політики Олафа Шольца щодо України та РФ до та після повномасштабного вторгнення.	2
4	Зовнішньополітичні стратегії Франції наприкінці ХХ - початку ХХІ ст. та на сучасному етапі. 1. Основні напрямки зовнішньої політики Франції у 1990-і роки. Президентство Ж. Ширака. 2. Пріоритетні напрями зовнішньої політики Н.Саркозі. 3. Дипломатичний провал президента Ф.Олланда і політика Франції. 4. Еволюція відносин Франції і НАТО. 5. Механізм вироблення, прийняття і реалізації зовнішньої політики Франції за президенства Е. Макрона.	2
5	Зовнішня політика Італії наприкінці ХХ - початку ХХІ ст.. 1. Зовнішня політика Італії за прем'єрства С. Берлусконі. 2. Російсько-італійські відносини початку ХХІ ст., та їх динаміка на сучасному етапі. 3. Особливості зовнішньої політики Романа Проді. 4. Визначення зовнішньополітичної діяльності уряду Маріо Драгі.	2
6	Дискусійне обговорення змін у зовнішній політиці держав після 24 лютого 2022 року (Німеччина, Франція, Велика Британія, Італія), 1. Презентація робіт здобувачів. 2. Обговорення заявленої проблематики. 3. Пропозиції від здобувачів щодо врегулювання кризових питань	2
	Разом	12

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/індивідуальних завдань (рефератів)	Кількість годин
1	Тема 1. Основні напрямки зовнішньої політики Великої Британії у біполярний період. 1. Зовнішньополітична діяльність лейбористського уряду К. Еттли. 2. Велика Британія і європейські проблеми другої половини 60-х -першої половини 70-х років.	7
2	Тема 2. Зовнішня політика ФРН у біполярний період. 1. Особливості зовнішньої політики К. Аденауера. 2. Берлінська криза 1961 року.	7

3	Тема 3. Зовнішня політика Франції у біполярний період. 1. Основні напрями зовнішньої політики Ш. де Голля. 2. Взаємовідносини між Францією та НАТО у 60-х роках.	7
4	Тема 4. Зовнішня політика Італії у біполярний період. 1. Нова хвиля тероризму та розвиток мафіозних структур у 1980-х рр. 2. Європейський напрямок у зовнішній політиці Італійської Республіки.	7
5	Тема 5. Основні напрямки зовнішньої політики Великої Британії у постбіполярний період та на сучасному етапі. 1. Взаємовідносини Великої Британії та США у 2000-х. 2. Зовнішня політика Великої Британії після 24 лютого 2022 року.	7
6	Тема 6. Зовнішня політика ФРН у постбіполярний період та на сучасному етапі. 1. Зовнішня політика уряду А. Меркель. 2. Сучасна зовнішня політика ФРН.	7
7	Тема 7. Зовнішня політика Франції у постбіполярний період та на сучасному етапі. 1. Взаємовідносини Франції з Німеччиною та Великою Британією за президентства Ж. Ширака. 2. Зміни у зовнішній політиці під час другої каденції президента Е. Макрона.	7
8	Тема 8. Зовнішня політика Італії у постбіполярний період та на сучасному етапі. 1. Зовнішньополітичний курс Берлусконі, та підтримка США в Афганістані та Ірані. 2. Реакція представників парламентської коаліції на події 2014 р. в Україні.	7
9	Тема 9. Фахове дискусійне обговорення змін у зовнішній політиці держав після 24 лютого 2022 року (Німеччина, Франція, Велика Британія, Італія), з посиланням на іноземні першоджерела. Презентація нових ідей (пропозицій) щодо врегулювання двосторонніх та багатосторонніх відносин. 1. Аналіз змін у зовнішній політиці країн Західної Європи. 2. Підготовка доповідей щодо змін у зовнішній політиці країн Західної Європи.	4

9. Методи навчання

Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: у тому числі мультимедійні презентації, демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: рольові ігри; виконання індивідуальних завдань (підготовка та публічний захист рефератів).

10. Форми контролю та методи оцінювання

Методи поточного\періодичного контролю: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань (рефератів), захист результатів індивідуальних завдань (рефератів).

Підсумковий контроль. Залік.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Здобувач освіти		
Відмінно	володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі
Добре	достатньо володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; аналізує навчальну інформацію, але допускає окремі неточності та незначні помилки	правильно вирішив більшість завдань; має стійкі навички виконання завдання

Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні навички виконання завдання
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для поточного/періодичного контролю

1. Предмет, метод та завдання спецкурсу.
2. Зовнішня політика лейбористського уряду К. Еттли.
3. Зовнішньополітичні підходи У. Черчілля на початку 1950-х років.
4. Політика Великої Британії на Близькому Сході за часів А. Ідена.
5. Європейська інтеграція і позиція Великої Британії у 1960-і роки.
6. Зовнішня політика Великої Британії у 1970-і роки.
7. Зовнішньополітичні погляди М. Тетчер: концепції та реальність.
8. Політика консерваторів щодо СРСР у другій половині 1980-х на початку 90-років.
9. Особливі стосунки Великої Британії і Сполучених Штатів Америки у 1980-і роки.
10. Європейська інтеграція у другій половині 1990-х років – на початку XXI ст.: позиція Великої Британії.
11. Механізм вироблення, принципи та основні зовнішньополітичні напрямки Великої Британії на сучасному етапі.
12. Питання про Німеччину у 1945-1949 рр.: позиція провідних західноєвропейських держав.
13. Зовнішньополітичні погляди К. Аденауера.
14. Зовнішня політика ФРН за часів К. Аденауера.
15. Німецько-французькі стосунки у 1950-і на початку 1960-х років. Саарське питання. Єлісейський договір (1963 р.).
16. Участь ФРН у європейській інтеграції у 1950-і - 60-і роки.
17. "Нова східна політика" уряду В. Брандта: сутність і наслідки.
18. Проблеми роззброєння у Європі: позиція уряду Г. Шмідта.
19. Німецько-німецькі стосунки у першій половині 1970-х років.
20. Зовнішньополітичні погляди Г. Коля та діяльність уряду

ХДС/ХСС - ВДП у 1980-і роки.

21. "Німецьке питання" у 1989-1990 рр. і позиція канцлера Г. Коля.
22. Позиції провідних європейських країн у процесі об'єднання Німеччини.
23. Механізм вироблення, основні принципи, напрямки та засади сучасної зовнішньої політики Німеччини.
24. Зовнішньополітичні погляди Ш. де Голля та зовнішньополітична діяльність Тимчасового уряду Франції.
25. Основні напрямки зовнішньої політики Четвертої республіки.
26. Політика Франції щодо Індокитаю у другій половині 40-х - першій половині 50-х років.
27. Участь Франції у роботі Ради міністрів закордонних справ.
28. Взаємовідносини ФРН з Китаєм, Турцією та Росією за часів А. Меркель.
29. Відносини Великої Британії та України за часів прем'єрства Б. Джонсона.
30. Зовнішньополітичні підходи Ш. де Голля на рубежі 1950-х - 60-і роки.
31. Французько-радянські взаємини у 1960-і роки.
32. Франція і НАТО у 1960-і роки.
33. Зовнішня політика Франції у 1970-і роки.
34. Зовнішньополітична діяльність Ф. Міттерана.
35. Механізм вироблення, основні принципи, напрямки та засади сучасної зовнішньої політики Франції.
36. Механізм вироблення, прийняття і реалізації зовнішньої політики Франції за президенства Е. Макрона .
37. Особливості зовнішньої політики Олафа Шольца.
38. Напрямки зовнішньої політики Італії у 1960-і - 70-і роки.
39. Механізм вироблення, основні принципи, напрямки та засади сучасної зовнішньої політики Італії.
40. Регіональні конфлікти у сучасній Європі та позиція провідних західноєвропейських країн.
43. Політика Великої Британії щодо України на сучасному етапі.
44. Політика Німеччини щодо України на сучасному етапі.
45. Політика Франції щодо України на сучасному етапі.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний/періодичний контроль								Сума балів	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Індивідуальне самостійне завдання	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8		
10	10	10	10	10	10	10	10	20	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
-------------------	--------	-------------------------------

види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Грабіна Г.В., Романова О.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Західної Європи». Одеса: ОНУ, 2022. 14 с.
2. Силабус курсу «Зовнішня політика країн Західної Європи».
3. Презентації лекцій курсу та інформаційні матеріали, Гугл-клас <https://classroom.google.com/u/0/c/MTMyOTYyODUwNDUz>

14. Рекомендована література

Основна

1. Грубінко А. Роль Великої Британії у становленні зовнішньої і безпекової політики Європейського Союзу (1990–2019 рр.). *Сторінки історії: збірник наукових праць*. Вип. 52. 2021. С. 298-322.
2. Зінько І. Зовнішня політика країн Північної Європи. Львів: ЛНУ ім. І. Франка. 2015. 328 с.
3. Концепція зовнішньої політики України. *Ukraine Analytica*. 2019. 76 с.
4. Кудряченко А.І., Мартинов А.Ю. Глобальні виміри зовнішньої політики Німеччини (2005 – 2021 рр.) : калейдоскоп подій: монографія. Київ. 2022. 563 с.
5. Міжнародні відносини та світова політика: підручник / за ред. В.А. Манжоли. 2-е вид. Київ, 2014. 662 с.
6. Орлик В. Зовнішньополітичні пріоритети нового уряду Великої Британії. Національний інститут стратегічних досліджень. 2022. 14 с.
7. Рудько С. Зовнішня політика країн Західної Європи: монографія. «Острозька академія», 2012. 412 с.
8. Скічко І.А., Теміров Ю.Т. Пріоритети зовнішньої політики Франції за часів Е. Макрона. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. том 2. № 12. 2020. С. 124-129.
9. Siddi M., Karjalainen N., Jokela J. Differentiation and the European Union's Foreign and Security Policy. *EU Integration and Differentiation for Effectiveness and Accountability. EU IDEA Research Paper*. № 9. 2021. 26 p.

Додаткова

1. Вахудова М.-А. Нерозділена Європа. Демократія, важелі впливу та інтеграція після комунізму. Київ: Видав. Дім „Києво-Могилянська академія”, 2009. 379 с.

2. Грубінко А.В. Велика Британія в системі європейської зовнішньої і безпекової політики (1990-2016 рр.): монографія. Тернопіль, 2017. 640 с.
3. Європейський Союз: політика, економіка, право: навч. посіб. / за ред. Н. В. Антонюк, М.М. Микієвича. Львів. 2005. 532 с.
4. Іваницька О. Новітня історія країн Європи та Америки. Вінниця. 2003. 560 с.
5. Кривонос Р. Німеччина як гарант міжнародного миру і безпеки. *УНІАН-Світ*. 1994. №3 (86). С. 6-7.
6. Кудряченко А. Об'єднана Німеччина і нові геополітичні виміри. *Віче*. 2003. № 8. С. 6-14
7. Мартинов А. Німецько-американські відносини у контексті перспективи становлення нової системи міжнародного світопорядку. *Нова політика*. 2004. № 1. С. 3-11.
8. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки) / За ред. Л.Ф. Гайдукова, В.Г. Кременя, Л.В. Губерського та ін. Київ. 2001. 622 с.
9. Мітряєва С. Європейська безпека і Україна: навчальний посібник. Ужгород: Ліра. 2008. 222 с.
10. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу. Київ: К.І.С. 2005. 466 с.
11. Орлик В. Хто господарює у “європейському домі”? Вплив франконімецьких ініціатив на процес євроінтеграції. *Політика і час*. 2004. № 7-8. С. 123-128.
12. Рудько С. Проблеми відносин Великої Британії та Європейського Союзу під час Brexit. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. П. Могили. том 309. 2017. С. 54-59.
13. Степанов В. Німецький бундестаг та зовнішня політика. *Політика і час*. 2004. № 7-8. С. 71-83,
14. Зарембо К. Аудит зовнішньої політики: Україна – Італія: дискусійна записка. Київ. 2016. 49 с.
15. Шеховцов А. Особливості політичної культури і електоральна підтримка нових праворадикальних партій в європейських країнах. *Політологічний вісник*. 2008. Вип. 37. С.237-246
16. Cuuyvers A. The Institutional Framework of the EU. *Research Gate*. 2017. P. 79-102. URL: https://www.researchgate.net/publication/315363094_The_Institutional_Framework_of_the_eu
17. Lehne S. Making EU Foreign Policy Fit for a Geopolitical World. *Carnegie Endowment for International Peace*. 2022. 5 p. URL: <https://carnegieeurope.eu/2022/04/14/making-eu-foreign-policy-fit-for-geopolitical-world-pub-86886>

15. Інформаційні ресурси

1. Міністерство закордонних справ, у справах Співдружності та розвитку Великої Британії. URL: <https://www.gov.uk/government/organisations/foreign-commonwealth-office>
2. Міністерство зовнішніх справ Італії. URL: <https://www.esteri.it>
3. Міністерство зовнішніх справ Німеччини. URL: <https://www.auswaertiges-amt.de/de>
4. Міністерство зовнішніх справ України. URL: <https://mfa.gov.ua>
5. Міністерство зовнішніх справ Франції. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr>